

REJSERAPPORT

UDENRIGSUDVALGET

Tid: 9. – 10. december 2016

Sted: Dakar, Senegal

Deltager: MF Holger K. Nielsen

Formål.

Konference om den internationale straffedomstol i regi af "Consultative Assembly of Parliamentarians for the International Criminal Court and the Rule of law (9th Session)" samt "38th Annual Forum of Parliamentarians for Global Action"

5. januar 2017

Væsentligste punkter

Konferencen var indkaldt af formanden for Senegals parlament, Moustapha Niassé, men i praksis arrangeret af Parliamentarians for Global Action (PGA). Der vedlægges kopi af program og deltagerliste.

Både tid og sted var uhyre relevant for emnet. Sydafrika, Burundi og Gambia har netop besluttet at melde sig ud af ICC, og der foregår en intens diskussion i den Afrikanske Union om en evt. afrikansk masseudmeldelse. Anført af bl.a. Senegal har en række andre afrikanske lande kraftigt modsat sig bestræbelserne på udmeldelse,

Det var ikke en snæver afrikansk konference, men den afrikanske diskussion spillede en stor rolle i debatten. Og Senegal har utvivlsomt brugt konferencen som en anledning til at påvirke de afrikanske deltagere.

Den afrikanske kritik af ICC baserer sig (kort fortalt) på, at Domstolen ifølge kritikerne kun beskæftiger sig med afrikanske sager og derfor er et imperialistisk projekt. Denne kritik blev diskuteret af mange af deltagerne.

Der blev givet et væsentligt bidrag af *Fatou Bensouda*, som er anklager ved ICC og i øvrigt tidligere gambiansk justitsminister.

Hun gjorde et overbevisende indtryk. Understregede, at det er vigtigt at gøre sig klart, hvad ICC kan og ikke kan, samt at de afrikanske lande selv havde bedt ICC tage sager op.

Hun lagde ikke mindst vægt på det såkaldte "*komplementaritetsprincip*", dvs. at ICC kun går ind, når nationale eller regionale domstole ikke kan håndtere en sag. Og ICC går kun ind, hvis man bliver bedt om det enten af en stat eller af FN's sikkerhedsråd. Hun afviste kategorisk, at ICC er vendt imod Afrika, og nævnte bl.a., at der fandt forundersøgelser sted i bl.a. Palæstina/Israel, Irak/Syrien, Columbia, Afghanistan, Georgien og Ukraine.

En irakisk deltager kritiserede ICC for ikke at interessere sig mere for IS' forbrydelser i Irak. Fatou Bensouda svarede (jf. ovenfor), at man faktisk er i

gang med forundersøgelser, men at der lå en vanskelighed i, at Irak ikke er medlem af ICC. Det ville dog være muligt at se på europæiske statsborgere, der fungerede som "foreign fighters".

Bensouda understregede, at ICC kan give assistance til regionale og lokale særdomstole og nævnte her Den centralafrikanske Republik som et eksempel.

Hun nedtonede betydningen af Ruslands exit. Rusland har aldrig ratificeret Rom-statutten, og den russiske beslutning vil ikke få betydning for det praktiske arbejde.

Flere deltagere argumenterede for en modernisering af ICC, f.eks. gennem en decentralisering. Det var lidt uklart, hvordan det skulle forstås på baggrund af komplementaritetsprincippet og det forhold, at ICC bistår ved lokale og regionale retssager, men det blev samtidig understreget af ikke mindst de afrikanske deltagere, at ikke mindst Afrika – og de afrikanske ofre – har krav på retfærdighed.

Et tilbagevendende emne på konferencen var de såkaldte *Kampala-ændringer* af Rom-statutten. De blev vedtaget på en gennemgangskonference i Uganda's hovedstad, Kampala, i 2010. Det centrale indhold er, at ICC med ændringerne også bemyndiges til at indlede retssager på baggrund af en ulovlig invasion i et andet land – såkaldte invasionsforbrydelser. Der blev derudover vedtaget en tilføjelse om, at ICC også får beføjelser i forbindelse med kemiske våben og dum-dum-kugler i forbindelse med internationale konflikter og ikke kun i interne konflikter (blev betegnet som et "hul" i den vedtagne Rom-statut fra 1998).

Spørgsmålet om invasionsforbrydelser havde spillet en stor rolle i 1998, men på grund af politisk uenighed – og definitions-mæssige vanskeligheder – var emnet blevet udskudt. Men så taget op igen i 1998.

Bestemmelserne skal gælde fra 2017 under forudsætning af, at mindst 30 medlemslande har ratificeret, og at der efterfølgende kan opnås et flertal på mindst 2/3. En række lande har ratificeret. Det gælder dog ikke Danmark.

En række repræsentanter beskrev konflikter i deres hjemlande og fremhævede betydningen af ICC. Det gjaldt eksempelvis DR Congo, Niger, Kenya, Togo, Irak og Ukraine m.fl.

Der kom et interessant indlæg fra en repræsentant fra det belgiske justitsministerium om et initiativ, hvor bl.a. Belgien og Holland er i gang med forhandlinger om en multilateral traktat om "Mutual Legal Assistance and Extradition for Domestic Prosecution of the Most Serious International Crimes".

Baggrunden er, at det i praksis ofte har vist sig vanskeligt for et lands anklagemyndighed at få udleveret de forbrydere, man ønsker at få på anklagebænken. Så det er en traktat om gensidig hjælp mellem landenes politi- og anklagemyndigheder i forbindelse med alvorlige internationale forbrydelser. Jeg spurgte til den danske position, men fik at vide, at den danske regering ikke havde vist sig interesseret i diskussionen.

UDENRIGSUDVALGET

Der blev vedtaget to resolutioner.

En, som omhandlede Gambias afgående præsidents beslutning om ikke at anerkende præsidentvalget, der var blevet afholdt få dage i forvejen. Han var kommet i mindretal og annoncerede i første omgang, at han ville anerkende valgresultatet. Men han kom så på andre tanker. Disse andre tanker blev annonceret – med stor forargelse i stemmen - af Senegals parlamentsformand, Moustapha Niassé, som er en gammel rotte og vigtig mand i senegalesisk politik (tidligere præsidentkandidat, premierminister, udenrigsminister mv.)

Den anden vedtagelse var en "Dacar Action Plan", som omhandlede de vigtigste temaer på konferencen

Vedtagelserne vedlægges sammen med program og deltagerliste.

Udvalgets videre arbejde

Internationale parlamentarikerkonferencer kan være af meget svingende kvalitet. Denne var imidlertid dybt relevant og gav indsigt i diskussioner, som stort set har været fraværende i Danmark, men spiller en stor rolle andre steder i verden. Det er vigtigt, at vi som MF'er er på omgangshøjde med disse debatter, og at vi løbende deltager i den slags konferencer.

Jeg har udarbejdet et beslutningsforslag om ratifikation af Kampala-ændringerne, som jeg håber kan få tilslutning fra andre i Udenrigsudvalget. Jeg vil derudover foreslå, at udvalget beder Udenrigsministeriet (eller Justitsministeriet) svare på, hvorfor Danmark tilsyneladende har meldt fra over for det belgisk/hollandske traktatforslag.

Parliamentarians for Global Action (PGA) er en ngo med parlamentarikere fra ca. 140 parlamenter over hele verden. Organisationen har ikke samme officielle status som IPU, men så vidt jeg kan vurdere, er det fuldt så betydningsfuldt. Og nok mere fokuseret. Jeg mener at arbejdet i PGA bør være en del af udvalgets arbejde.